

Libris .RO

Respect pentru om

Jean des Cars

SAGA FAVORITELOR

Traducere din franceză de
Bogdan Perdivară

TREI

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	13
Agnès Sorel. Întâia favorită	16
Copilăria lui Carol al VII-lea: tată nebun, mamă infidelă, țară în război	21
Sunt doi regi în Franța, iar unul este și rege al Angliei!	24
Regele a mai avut amante, însă are acum o favorită: Agnès Sorel	26
Agnès Sorel scandalizează curtea cu ținutele sale decoltate... . . .	32
Agnès Sorel, clientă și protectoare a iscusitului Jacques Cœur . . .	37
Noi dezvăluiri: Agnès Sorel suferea de malarie și își rădea... pubisul!	41
Cu Agnès Sorel, Carol al VII-lea a descoperit dragostea; influența favoritei sale s-a dovedit benefică.	45
Diana de Poitiers. Amazoana lui Henric al II-lea	46
Diana de Poitiers este mișcată de tristețea fiului cadet al lui Francisc I.	51
Ca să rămână însărcinată, Caterina îi cere sfatul Dianei, rivala sa! . . .	57
Caterina devine regină a Franței, însă Diana domnește peste soțul acesteia, regele	60

Diana de Poitiers își îngrijește corpul într-un fel foarte modern . . .	63
Chenonceau, un castel somptuos pentru un menaj în trei	67
Henric al II-lea moare, iar Caterina se răzbună: favorita se retrage	71
Gabrielle d'Estrées. Vesela alinare a lui Henric al IV-lea	76
Gabrielle d'Estrées îl respinge pe Henric al IV-lea: e murdar și miroase a usturoi!	83
Henric al IV-lea nu se mai poate dispensa de favorită, „îngerul Gabrielle“	86
Încă însurat cu regina Margot, regele vrea s-o ia de nevastă pe Gabrielle.	90
Favorita îi susține pe protestanți ca să poată ajunge regină	95
Ludovic al XIV-lea sau cele trei vârste ale dragostei	100
Cu ocazia unui banchet, Louise îl remarcă pe tânărul rege, care însă nu o observă	105
Mulțumită „sfeșnicului“, Ludovic al XIV-lea se îndrăgostește de Louise	108
Tânăra favorită a regelui, Louise de La Vallière, cade victimă intriganților	111
Regina și favorita rămân însărcinate cu regele... una după alta . .	115
La 23 de ani, Louise primește titlul de ducesă de La Vallière. E un fel de adio?	119
Doamna de Montespan caută o guvernantă pentru bastarzii regali	125
Văduva Scarron e salvată: îl vede adesea pe rege, venit să-și viziteze copiii	128
Louise de La Vallière s-a făcut carmelită, însă războiul favoritelor continuă!	132
Domnișoara de Fontages? „Frumoasă ca un înger, proastă ca noaptea!“	136

Scandal: doamna de Montespan este suspectată în afacerea otrăvirilor	139
Căsătorită în secret cu regele, doamna de Maintenon nu va fi regină.	143
Capriciile amoroase ale lui Ludovic al XV-lea. Un rege secretos	148
După unsprezece ani de fidelitate, Ludovic al XV-lea va fi amantul a trei surori!	154
Louise de Mailly-Nesle îl înfruntă pe rege: acesta, neobișnuit cu așa ceva, îi apreciază franchețea	158
A treia soră iubită de rege devine ducesă de Châteauroux	161
Cine este deci cuceritoarea doamnă de Étioles remarcată de Ludovic al XV-lea?	166
Protectoare a artelor, Pompadour are cutezanța de a proteja și <i>Enciclopedia</i>	171
După o relație de șase ani cu regele, Pompadour devine o prietenă devotată.	174
Pompadour dispare, iar Ludovic al XV-lea nu-i va mai rosti niciodată numele.	180
Viitoarea doamnă du Barry are un tată călugăr și pe Ioana d'Arc ca strămoașă!	182
Când e prezentată la Versailles, în ciuda întârzierii, Jeanne cucerește întreaga curte	186
Delfina, Maria Antoaneta, nu știe să se poarte cu du Barry	190
Zoé du Cayla. Inspiratoarea lui Ludovic al XVIII-lea	194
O tânără aristocrată în vârtejul revoluționar	199
Doamna Campan, supraviețuitoare a Vechiului Regim, o educă pe Zoé	203
În vremea Consulatului, fata de proscris se mărită cu un bărbat insuportabil	205
Dintre amanți, care este tatăl fetei lui Zoé?	208

Saga favoritelor

Timpurile se schimbă, relațiile doamnei du Cayla continuă... . . .	211
Recomandată lui Ludovic al XVIII-lea, Zoé du Cayla stârnește pasiunea regelui	215
O relație amoroasă unde se prizează tabac... într-un fel ciudat.	218
Muză a partidului ultraregalist, favorita are puterea de a numi miniștri.	220
Lola Montez. Muza blestemată a regelui Ludovic I al Bavariei . .	222
Foarte frumoasă, falsă dansatoare spaniolă se folosește de bărbați	227
Aventuriera stârnește scandal în întreaga Europă	231
La Paris, un jurnalist este ucis într-un duel din cauza Lolei Montez.	233
Lola vine înaintea regelui cu sânii dezgoliți!	236
La Operă, Lola dansează înaintea unui public format din polițiști . .	239
Intriganta începe să se amestece în politica bavareză	241
Scandaloasa Lola este declanșatoarea revoluției din München . . .	244
După douăzeci și trei de ani de domnie, regele Ludovic I abdică din cauza Lolei Montez.	247
Miss Howard. Amanta providențială	
pentru viitorul Napoleon al III-lea.	250
La Londra, Ludovic Napoleon cade victimă farmecelor lui Miss Howard	256
Bogata englezoaică Miss Howard este îndrăgostită de nepotul lui Napoleon!.	260
Revoluția de la 1848 transformă o idilă în destin politic	264
Amanta englezoaică finanțează campania electorală a candidatului Bonaparte	269
I-a promis președintele Republicii metresei sale că se vor căsători? . .	276
Cine va fi împărăteasă: englezoaica sau spanioloaica?	281

Katia. Fericirea furată a țarului Aleksandru al II-lea al Rusiei . . . 286

Noul țar este un dandy cu purtări plăcute, însă țarina este bolnavă	291
În 1861, Aleksandru al II-lea are curajul de a aboli șerbia	294
Descurajat și simțindu-se singur, țarul se îndrăgostește de tânăra Katia	299
Paris, 1867. Țarul o reîntâlnește în secret pe Katia. O călătorie de coșmar!	304
Katia preferă intimitatea fastului curții. A rămas însărcinată! . . .	308
Teroriștii ajung să urmărească și viața privată a țarului	311
Măritată însă neîncoronată, Katia aduce un pic cu doamna de Maintenon	318

Blanche Delacroix. Iubirea sfidătoare a lui Leopold al II-lea . . . 322

Cine este fata remarcată de întreprinzătorul Leopold al II-lea? . . .	327
Un domn important solicită o întrevedere cu domnișoara Delacroix	330
Leopold are 65 de ani. Noua sa cucerire, pe cale să se mărite, doar 17	333
Franțuzoica se dă drept italiancă, fină a regelui belgienilor	336
Regele cere să fie numit „Preabătrânul“, Blanche devine „Preafrumoasa“!	339
Regele este văduv, amanta sa devine favorită... și poate să piardă totul!	343
Un mariaj secret și o văduvă veselă care se recăsătorește în graba mare!	348

Magda Lupescu. Lupoanca lui Carol al II-lea al României . . . 352

Regele Carol I e lipsit de imaginație, soția sa e o poetă precum Sisi	357
Scandal la București: regina pleacă cu doamna ei de onoare! . . .	360
Copilăria viitorului rege Carol al II-lea este perturbată de aventurile mamei	363

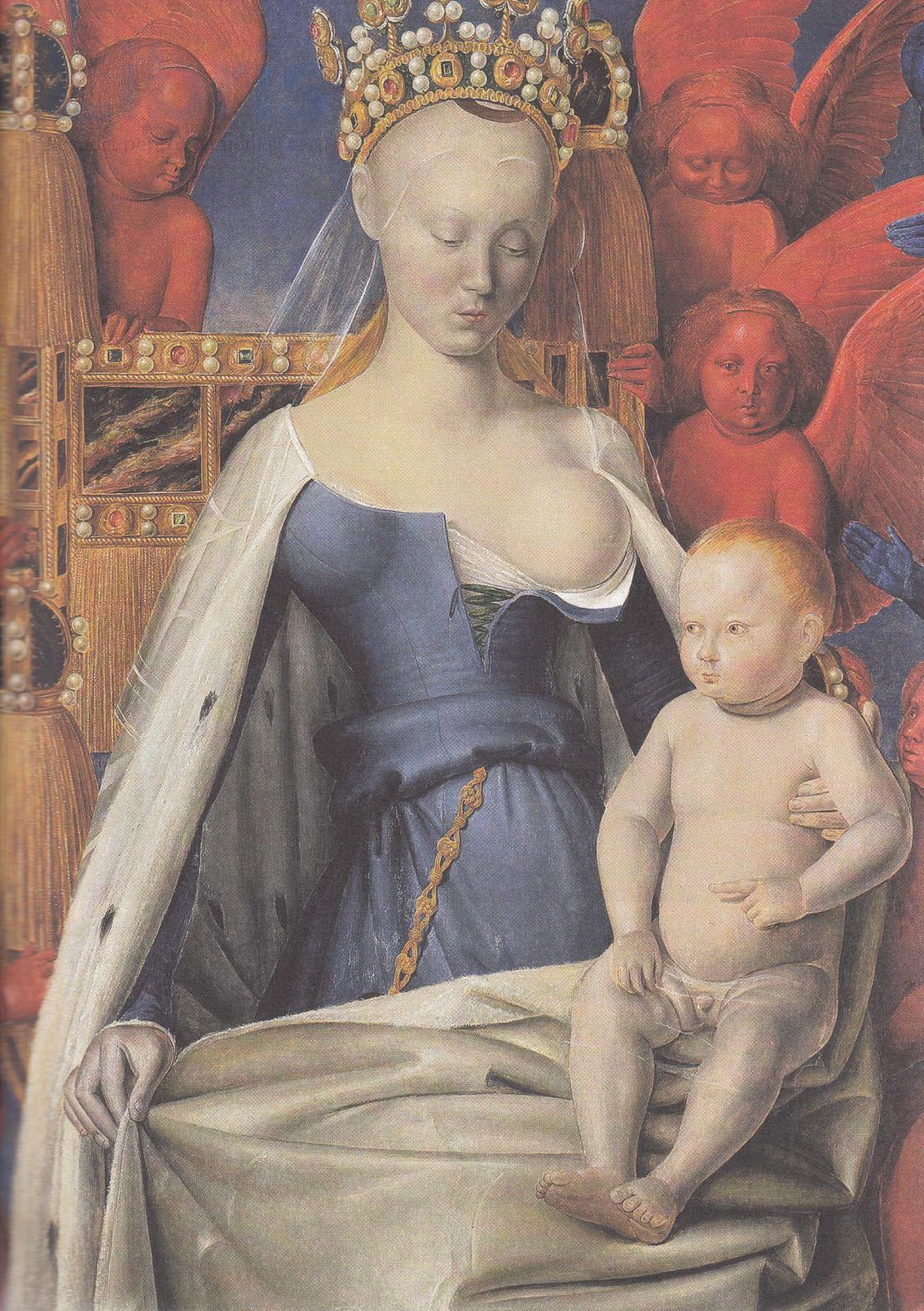
Saga favoritelor

Prințul moștenitor Carol fuge în Rusia ca să se căsătorească cu amanta	367
Carol este sedus de o româncă divorțată, doamna Lupescu	370
Deși i se interzice să intre în România, Carol devine din ce în ce mai popular acolo!	374
Favorita Magda Lupescu devine o „Pompadour a Balcanilor“!	380
Regele îi impune fiului său prezența continuă a Magdei Lupescu, pe care copilul o detestă	383
Din exil în exil, regele sfârșește prin a se căsători cu „lupoanca din România“	387
Wallis Simpson. O amenințare pentru coroana britanică.	390
Nevastă de ofițer, Wallis Spencer e trimisă în China. În ce scop?	397
Proaspăt divorțată, Wallis se teme de sărăcie și-și caută un al doilea soț... bogat!	399
Prințul de Wales? Un noctambul vesel și un sportiv de performanță care se ocupă cu tapiseria!	402
Wallis Simpson va fi prezentată unui prinț, așa că-și repetă reverența... în tren!	405
Eduard îi primește pe Wallis și pe soțul ei la Fort Belvedere, în parcul Windsor	408
Deși i se interzice să mai calce în Palatul Buckingham, Wallis Simpson reușește să se facă invitată acolo!	412
Doamna Simpson îl îndepărtează pe Eduard al VIII-lea de sarcinile sale și se amestecă în tot... <i>Shocking!</i>	414
Scandal în Scoția: favorita e primită ca un membru al familiei regale!	418
Ducesei de Windsor George al VI-lea îi refuză titlul de Alteță Regală, ceea ce o indignează peste măsură.	422
După ce a întâlnit-o, Hitler declară: „Ducesa ar fi fost o regină bună...“	427
<i>Mulțumiri</i>	435
<i>Credite fotografice</i>	437

Agnès Sorel

Întâia favorită

Fecioara și Pruncul înconjurați de îngeri. Acest tablou de Jean Fouquet, din secolul al XV-lea, o are drept model pe Agnès Sorel. Intrată în intimitatea lui Carol al VII-lea, ea este prima favorită oficială. Pictura, care-i lasă dezvelit sânul stâng, este un amestec îndrăzneț de sacru și profan. Contemporanii au fost șocați. Apărea pe panoul din dreapta al unui diptic din sacristia bisericii Notre-Dame din Melun.

Gisantul lui Agnès Sorel, aflat în biserica colegială Saint-Ours de la Loches (Indre-et-Loire). Acest monument funerar, profanat la Revoluție și mutat apoi în mai multe rânduri, se regăsește din aprilie 2005 în nava laterală din stânga bisericii parohiale. Sculptată în alabastru, favorita este privegheată de doi îngeri. La picioare are doi mieluși ce simbolizează blândețea sa.

Loches (Indre-et-Loire), 2 aprilie 2005. În biserica colegială Saint-Ours, o ceremonie religioasă marchează finalul unui straniu parcurs al rămășițelor pământești ale unei femei plecate dintre cei vii în 9 februarie 1450. După o serie de strămutări, sarcofagul, acoperit de un magnific gisant, aproape că și-a regăsit locul inițial, chiar dacă nu se află întocmai în același amplasament ca la momentul primului serviciu funerar. Cea care fusese supranumită „Doamna Frumuseții“ nu se mai odihnește în corul bisericii parohiale, ci în nava stângă. Monumentul, profanat în timpul Revoluției, fusese deja mutat în timpul domniei lui Ludovic al XVI-lea și apoi, încă o dată, în perioada Imperiului. La cinci sute cincizeci și cinci de ani de la moarte, această femeie încă stârnește curiozitate, dacă nu chiar fascinație. Excepționala finețe a trăsăturilor sale, corpul longilin și zvelt, așa cum este redat de penelul celor mai importanți pictori ai acestei perioade prerenașcentiste, de la François Clouet la Jean Fouquet, încă ne fac să ne minunăm. Fouquet a zugrăvit-o chiar și în *Fecioara și Pruncul*, un admirabil tablou, pictat fără îndoială după moartea ei, în care cutează, cum o făcuse înainte și Clouet, să-i înfățișeze sânul stâng gol. Fecioara nu este alta decât Agnès Sorel! „Privire plecată, frunte înaltă, sprâncene pensate cu grijă, nasul mic, în vânt, buze roșii și netede, bărbie mică, un chip grațios și fragil, de o mare finețe. Talia este foarte subțire, abdomenul plat, iar partea de sus a rochiei, desfăcută, lasă să se vadă un sân splendid, ferm, provocator, care și este de fapt punctul central al tabloului,

atrăgând toate privirile.¹ O operă de artă ce combină sacrul și profanul în chip îndrăzneț, tulburător și revelator, fiindcă ade-văratul titlu de glorie al celei ce a servit de model pentru această *Fecioară* era cel de amantă recunoscută și iubită nebunește de regele Carol al VII-lea! Și mai mult decât atât chiar, deoarece Agnès a fost, neîndoielnic, prima femeie instalată oficial în poziția de favorită de un suveran deja căsătorit. Regele, regina, favorita: începutul unei tradiții franceze!

Carol al VII-lea nu e tocmai viu în memoria noastră colec-tivă. Cu toate că domnia i-a fost foarte lungă pentru acele vremuri (aproape patruzeci de ani), oamenii în general nu-i mai rețin decât porecla de „micul rege din Bourges“, dar și numele celor trei femei care i-au marcat viața: mama, redutabila Isabeau de Bavière, bănu-ită de adulter; Ioana d'Arc, care va face din el un rege al Franței legitim, izbutind să-i obțină ungerea la Reims; și Agnès Sorel, despre care se spune, exagerându-se firește, că a fost cea care l-a împins pe rege să reia lupta pentru „a-i azvârli pe englezi afară din Franța“ și să încheie victorios Războiul de 100 de Ani. Fiul și urmașul său, vicleanul Ludovic al XI-lea, îi răpește pe nedrept gloria de a fi primul rege al Franței moderne datorită spiritului său centralizator și unificator. Carol al VII-lea a fost cel care a inițiat această transformare a regatului, însă adesea omitem să-i recunoaș-tem meritele. Cu toate că, pentru el, nimic n-a fost simplu și nici obținut cu titlu definitiv.

¹ Georges Minois, *Charles VII, un roi shakespearien*, Perrin, 2005, reed. 2008.

Copilăria lui Carol al VII-lea: tată nebun, mamă infidelă, țară în război

Născut în 1403, este al cincilea fiu al lui Carol al VI-lea și al lui Isabeau de Bavière; are deci, *a priori*, puține șanse de a-și pune pe cap coroana dinastiei de Valois. Încă de la naștere vor apărea îndoieli în privința legitimității sale ca moștenitor; tatăl său, Carol al VI-lea, care domnește cu începere din 1380, dă primele semne de demență la vârsta de 25 de ani. S-au numărat patruzeci și trei de episoade de nebunie în douăzeci și nouă de ani. Data presupusă a conștientizării viitorului Carol al VII-lea coincide cu unul dintre aceste accesuri de delir, pe parcursul cărora regele nu se atingea de regină. Isabeau, de altfel, avea stânjenitoarea reputație că își înșela soțul. Nu se știa sigur, însă îndoiala avea să persiste și să-i șubrezască poziția celui ce urma să devină urmașul la tron, după ce toți frații mai vârstnici muriseră. O altă circumstanță nefavorabilă. Pe lângă asta, copilăria prințului se desfășoară într-o Franță profund scindată. Asasinarea ducelui de Orléans, fratele regelui, comandată de ducele de Burgundia, Ioan fără Frică, împarte Franța între „armagnaci” (partizani ai ducelui de Orléans) și „burgunzi”. Henric al V-lea al Angliei va profita de această confruntare fratricidă și de haosul din Franța pentru a relua războiul (numit „Războiul de 100 de Ani”), cucerind Normandia după zdrobitoarea victorie engleză de la Azincourt, din 1415. Carol avea pe atunci doisprezece ani; nu va uita niciodată această dureroasă înfrângere și, pe parcursul lungii sale vieți, va refuza confruntarea, temându-se să se arunce cu capul înainte într-o bătălie ce putea repeta dezastrul de la Azincourt. În 1414, Carol se logodește cu Maria de Anjou,

Ludovic al II-lea de Anjou și Iolanda de Aragon îl salută pe viitorul ginere și viitorul rege Carol al VII-lea, a cărui soție, Maria de Anjou, figură ștearsă și lipsită de farmec, va fi mama lui Ludovic al XI-lea. Miniatură extrasă din *Cronicle* lui Jean Froissart, din secolul al XV-lea.

fiica ducelui Ludovic al II-lea de Anjou (totodată conte de Provence și suveran contestat al regatului Neapolelui și Siciliei) și a Iolande de Aragon, femeie de o remarcabilă inteligență politică. După logodnă, Isabeau îi permite fiului său să locuiască la curtea

viitoarei sale soacre, de care va deveni foarte atașat. Petrece acolo doi ani, timp în care se inițiază în tainele istoriei și ale literaturii, sub tutela unor excelenți profesori aleși de Iolanda de Aragon. În atmosfera liniștitoare a castelului din Angers se va naște pasiunea sa pentru Valea Loarei.

Revine la Paris în 1416. Doi ani mai târziu, ajuns între timp moștenitor al coroanei, Carol trebuie să părăsească degrabă orașul în 29 mai 1418, plecând pe Sena cu o barcă pentru a evita capturarea sa de către burgunzii care stăpâneau orașul. Trauma aceasta a umilințelor suferite în copilărie îl va face să deteste Parisul și chiar mai târziu, după ce orașul va fi recucerit, nu-l va vizita decât în treacăt. Frica și umilința sa aduc cu acelea pe care le va simți și foarte tânărul Ludovic al XIV-lea, obligat și el, în plină noapte, să fugă din Paris pentru a nu cădea în mâinile Frondei. Asemenea lovituri dure se imprimă în caracter.

Refugiat la Bourges, încearcă să se apropie de ducele de Burgundia. O întrevedere este fixată la Montereau, însă între timp Ioan fără Frică este asasinat la 10 septembrie 1419. Delfinul Carol este socotit răspunzător de această răzbunare crudă, izgonit din regatul Franței și deposedat de drepturile sale de moștenire. În mai 1420, Isabeau de Bavière încheie Tratatul de la Troyes cu regele Angliei, Henric, căsătorit cu o soră de-a lui Carol, care își ia titlul de moștenitor al tronului Franței. Prințul Carol, a cărui calitate de urmaș la tron nu mai este recunoscută, se întreabă fără oprire dacă nu este cumva ilegitim, încercând să accepte faptul că al său cumnat, deja rege al Angliei, își va însuși și coroana Franței la moartea lui Carol al VI-lea. Renegat de propria-i mamă, obligat la exil în sudul Loarei, Carol pare să se găsească într-o situație disperată, deoarece chiar partizanii săi, „armagnacii“, par să se îndoiască de el.

*Sunt doi regi în Franța,
iar unul este și rege al Angliei!*

S-a făcut vremea ca prințul să se însoare și să-și asigure descendența, mai ales că rivalul său englez, Henric al V-lea, care intră triumfal în Paris, are deja un fiu nou-născut. Carol se căsătorește deci, în aprilie 1422, la Bourges, cu Maria de Anjou, logodnica sa de mai bine de zece ani. Are aproape 20 de ani, iar ea 18. Din păcate, mireasa e urâtă... „numai bună de speriat englezii cu ea!“ Cu toate acestea, îi va dăruii lui Carol, în 3 iulie 1423, primul său fiu, pe viitorul rege Ludovic al XI-lea.

Între timp, în 31 august 1422, Henric al V-lea își dă ultima suflare la Vincennes; nu va mai fi rege al Franței. Două luni mai târziu, îi vine rândul lui Carol al VI-lea să se stingă din viață, în palatul Saint-Pol, după un ultim acces de demență. După ce funerarile sale au loc la Saint-Denis, rege al Franței și al Angliei este proclamat un bebeluș de unsprezece luni, sub numele de Henric al VI-lea, urmaș al lui Henric al V-lea și al Caterinei de Valois, fiică a lui Carol al VI-lea. Regența este asigurată de ducele de Bedford. Ca răspuns la provocarea englezilor, fostul delfin se proclamă rege al Franței, la Bourges, în 30 noiembrie 1422, „prin bunăvoința Domnului“, sub numele de Carol al VII-lea. Situația e complicată, Franța ajunge să aibă doi regi. Cel de la Bourges suferă înfrângeri militare importante, ajungând să-și dorească exilul în Scoția. O rază de speranță se va aprinde odată cu primele semne de rezistență la asediul englez al Orléans-ului, începând din octombrie 1428. După cum știm, Ioana d'Arc intră în scenă la Chinon, în februarie 1429; câștigă încrederea regelui, eliberează Orléans-ul și obține consfințirea